

FME — ÀLGEBRA ABSTRACTA
LA RESULTANT-2004

Sigui A un domini d'integritat i K el seu cos de fraccions. Considerem els polinomis $f, g \in A[x]$ de graus n i m , respectivament. Sigui L un cos de descomposició per f i g . Posem

$$\begin{aligned} f(x) &= a_n x^n + \cdots + a_1 x + a_0 = a_n(x - \alpha_1) \cdots (x - \alpha_n) \\ g(x) &= b_m x^m + \cdots + b_1 x + b_0 = b_m(x - \beta_1) \cdots (x - \beta_m). \end{aligned}$$

Definició: La resultant dels polinomis f i g és

$$\text{Res}(f, g) := a_n^m b_m^n \prod_{i=1}^n \prod_{j=1}^m (\alpha_i - \beta_j).$$

1 Propietats bàsiques

Ex 1. Si $f, g \neq 0$, demostreu que $\text{Res}(f, g) = 0$ si i només si f i g tenen alguna arrel en comú.

Ex 2. Demostreu que $\text{Res}(f, g) = a_n^m \prod_{i=1}^n g(\alpha_i)$. Deduïu que $\text{Res}(f, g) \in A$.

Ex 3. Demostreu que $\text{Res}(g, f) = (-1)^{nm} \text{Res}(f, g)$.

Ex 4. Demostreu la igualtat $\text{Res}(f_1 f_2, g) = \text{Res}(f_1, g) \text{Res}(f_2, g)$ i també que $\text{Res}(f, x^m) = (-1)^{nm} a_0^m$.

Ex 5. Recordem que el discriminant d'un polinomi és $\text{disc}(f) = a_n^{2n-2} \prod_{i < j} (\alpha_i - \alpha_j)^2$. Demostreu que $\text{disc}(fg) = \text{disc}(f) \text{disc}(g) \text{Res}(f, g)^2$.

Ex 6. Demostreu que si $f \neq 0$, aleshores $\text{Res}(f, f') = (-1)^{n(n-1)/2} a_n \text{disc}(f)$. Deduïu que f té arrels múltiples (a L) si i només si f i f' tenen arrels en comú.

Ex 7. Sigui p un primer senar. Considerem el polinomi ciclotòmic $\Phi_p(x) = (x^p - 1)/(x - 1) = x^{p-1} + \cdots + x + 1$. Demostreu que $\text{disc}(\Phi_p) = (-1)^{(p-1)/2} p^{p-2}$.

2 Aspectes computacionals

Molts manipuladors algebraics (Maple, Mathematica, Pari, Magma, Kash, Kant, GAP,...) tenen incorporat el càlcul de resultants. Familiaritzeu-vos-hi!

Ex 8. Trobeu un punt de coordenades racionals comú a les corbes algebraiques $f(x, y) = -36 + x y^2 + x^2 y^5$ i $g(x, y) = 3 - 3x^7 - 4y + x y^3$.

Ex 9. Fent servir el determinant de Vandermonde, justifiqueu el mètode de Sylvester (1840) per al càlcul de resultants (cf. problemes 30 i 31 de la llista). Fent servir aquest mètode, calculeu la resultant dels polinomis $f(x) = x^3 + 4x - 1$ i $g(x) = 2x^2 + 3x + 7$.

Ex 10. Un altre mètode per al càlcul de la resultant és el següent. Amb les notacions anteriors, considerem la divisió euclidiana de f i $g \neq 0$ a $K[x]$; és a dir, $f = gq + r$ amb $r = 0$ o bé $\deg(r) < \deg(g)$. Demostreu que la $\text{Res}(f, g) = (-1)^{nm} b_m^{n-\deg(r)} \text{Res}(g, r)$. Fent servir aquest altre mètode, calculeu la resultant de $f(x) = x^3 + 4x - 1$ i $g(x) = 2x^2 + 3x + 7$.

3 Algunes aplicacions

Siguin α i $\beta \in \overline{K}$, i siguin $f(x) = \text{Irr}(\alpha, K, x)$ i $g(x) = \text{Irr}(\beta, K, x)$. Sigui L un cos de descomposició per f i g . Posem

$$\begin{aligned} f(x) &= x^n + \cdots + a_1 x + a_0 = (x - \alpha_1) \cdots (x - \alpha_n), \quad \text{amb } \alpha_1 = \alpha; \\ g(x) &= x^m + \cdots + b_1 x + b_0 = (x - \beta_1) \cdots (x - \beta_m), \quad \text{amb } \beta_1 = \beta. \end{aligned}$$

Ex 11. Quines són les arrels de $g(x - t)$ a $L[x][t]$? Comproveu que $h(x) := \text{Res}(f(t), g(x - t)) = (-1)^{nm} \prod_{i=1}^n \prod_{j=1}^m (\alpha_i + \beta_j - x)$. En particular, h té per arrel $\alpha + \beta$.

Ex 12. Trobeu un polinomi a coeficients racionals que tingui per arrel $\sqrt[4]{5} + \sqrt[5]{4}$.

Ex 13. Comproveu que $h(x) := \text{Res}(t^n f(x/t), g(t))$ té per arrel $\alpha\beta$.

Ex 14. Trobeu un polinomi a coeficients racionals que tingui per arrel $\sqrt[4]{5} \sqrt[5]{4}$.

Ex 15. Comproveu que $f(-x)$ té per arrel $-\alpha$ i $x^n f(1/x)$ té per arrel $1/\alpha$.

Ex 16. Sigui α i β dos nombres reals tals que $\alpha^3 = \alpha + 1$ i $\beta^4 = \beta + 1$. Fent ús de manipuladors algebraics, calculeu el polinomi irreductible de

$$\frac{\frac{1 + \sqrt[3]{2}}{2 + \sqrt{2} + \sqrt{3}} + \alpha^2 \beta}{(\alpha + \beta)(\sqrt[4]{5} + \sqrt[5]{4})}.$$

Ex 17. Sigui p un polinomi de $K[x]$ i f com abans. Comproveu que $h(x) := \text{Res}(x - p(t), f(t)) = (-1)^{n \deg(p)} \prod_{i=1}^n (x - p(\alpha_i))$. Observeu que $p(\alpha)$ és arrel de h .

Ex 18. Sigui α una arrel del polinomi $x^4 + x + 1$. Calculeu un polinomi que tingui per arrel $\alpha^3 + \alpha^2 + \alpha + 1$.